

Generisane količine otpada iz industrije 2014. godina

Saopštenje sadrži izabrane statističke podatke o generisanim i tretiranim količinama otpada iz industrije u 2014. godini. Otpad iz industrije obuhvata sektore: B (Rudarstvo); C (Prerađivačka industrija); D (Snabdijevanje el.energijom, gasom i parom) i E (Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti).

U 2014. godini sektori industrije u Crnoj Gori generisali su 778 902 tone otpada.

Od ukupno 778 902 tone generisanog otpada u industriji, sektor Rudarstvo generisao je 320 036 tona tj. 41,1%, sektor Prerađivačka industrija 68 989 tona tj. 8,9%, sektor Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom 368 591 tona, tj. 47,3% i sektor Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti 21 286 tona tj. 2,7%.

Po sektorima odnos neopasnog i opasnog otpada kretao se: sektor Rudarstvo (opasni otpad skoro 100%), sektor Prerađivačka industrija (neopasni otpad 95,3%, opasni otpad 4,7%), sektor Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom (neopasni otpad skoro 100%) i sektor Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti (neopasni otpad 99,3%, opasni otpad 0,7%).

Od ukupno generisanog i skladištenog otpada u iznosu od 872 973 tone u 2014. godini, preduzeća u oblasti industrije sopstveno su obradila 811 303 tona otpada, od toga sopstveno su preradila 1,3% otpada, odstranila 86,5% i privremeno skladištila 12,2% otpada. Izvezla su 12 550 tona otpada a ostale količine (49 120 tona) predala su drugim preduzećima u Crnoj Gori.

Kod sopstvene prerade najzastupljenija operacija je zatrpavanje sa 68%, zatim reciklaža sa 22%, spaljivanje sa 7% dok ostali postupci prerade čine 3%. Na vlastita odlagališta preduzeća iz oblasti industrije u 2014. godini su ostranila približno 3 tone otpada.

Industrijska preduzeća u Crnoj Gori u 2014. godini direktno su izvezla 12 550 tona otpada, od čega 81% čini otpad iz građevinarstva, 12% otpad iz prerade drveta, 6% ambalaža i preko 1% otpadni papir.

Tabela 1. Generisani industrijski otpad prema sektorima, 2014. godina

CRNA GORA	u tonama				
	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Snabdijevanje el.energijom, gasom i parom	Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	Ukupno
Neopasni otpad	19	65 774	368 493	21 127	455 413
Opasni otpad	320 017	3 215	98	159	323 489
UKUPNO	320 036	68 989	368 591	21 286	778 902

Tabela 2. Generisani industrijski otpad prema grupama Kataloga otpada, 2014. godina

Stvorena količina otpada		Neopasni, tona	Opasni, tona	Ukupno, tona
01	Otpadi koji potiču od istraživanja, iskopavanja iz rudnika ili kamenoloma, i fizičkog i hemijskog tretmana minerala	4 269	319 963	324 232
02	Otpadi iz poljoprivrede, hortikulture, akvakulture, šumarstva, lova i ribolova, pripreme i prerade hrane	20 019	6	20 025
03	Otpadi od prerade drveta i proizvodnje papira, kartona, pulpe, panela i namještaja	6 902	-	6 902
04	Otpadi iz kožne, krznarske i tekstilne industrije	2	-	2
05	Otpad od rafinisanja nafte, prečišćavanja prirodnog gasa i pirolitičkog tretmana uglja	-	279	279
08	Otpadi od izrade, formulacije, pribavljanja i upotrebe premaza (boje, lakovi i staklene glazure), lijepkovi, zaptivači i štamparska mastila	0	0	0
10	Otpadi iz termičkih procesa	378 248	1 080	379 328
11	Otpadi od hemijskog tretmana površine i premazivanja metala i drugih materijala; hidrometalurgija obojenih metala	-	2	2
12	Otpadi od oblikovanja i fizičke i mehaničke površinske obrade metala i plastike	3 748	4	3 752
13	Otpadi od ulja i ostataka tečnih goriva (osim jestivih ulja i onih u grupama 05, 12 i 19)	-	1 474	1 474
14	Otpadi od organskih supstanci koje se koriste kao rastvarači, sredstva za hlađenje i kao pogon za letilice (osim u grupama 07 i 08)	-	1	1
15	Otpadi od ambalaže; apsorbenti, krpe za brisanje, materijali za filtriranje i zaštitne tkanine, ako nije drugačije specificirano	3 741	25	3 766
16	Otpadi koji nijesu drugačije specificirani u katalogu	5 227	445	5 672
17	Građevinski otpad i otpad od rušenja (uključujući i iskopanu zemlju sa kontaminiranih lokacija)	12 121	33	12 154
18	Otpadi od zdravstvene zaštite ljudi i životinja i/ili s tim povezanog istraživanja (isključujući otpad iz kuhinja i restorana koji ne dolazi od neposredne zdravstvene zaštite)	18	-	18
19	Otpadi iz objekata za obradu otpada, pogona za tretman otpadnih voda dalje od lokacije proizvodnje i pripremu vode namijenjene ljudskoj upotrebi i vode za industrijsku upotrebu	11 976	173	12 149
20	Opštinski otpadi (kućni otpad i slični komercijalni i industrijski otpadi), uključujući odvojeno sakupljene frakcije	9 142	4	9 146
CRNA GORA - UKUPNO		455 413	323 489	778 902

Tabela 3. Generisani industrijski otpad prema Statističkoj klasifikaciji otpada, 2014. godina

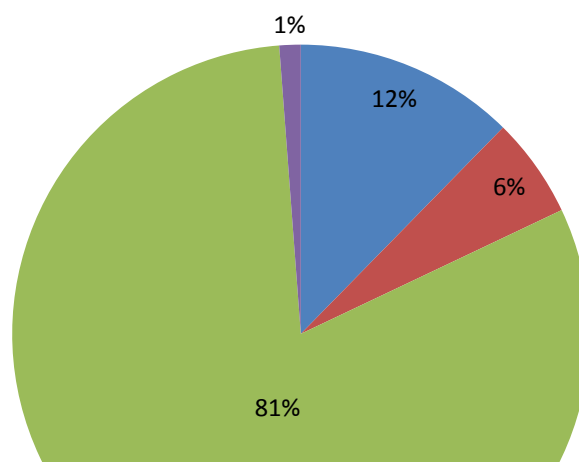
EWC/Stat Version 4	Opis - Vrste otpada	Karakter otpada ¹⁾	Rudarstvo, tona	Prerađivačka industrija, tona	Snab. el.ener., gasom i parom, tona	Snab.vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i sl. aktivnosti, tona
01.1	Upotrijebljeni rastvarači	1	-	1	-	-
01.2	Kisjeli, bazni ili zaslanjeni otpad	1	-	375	-	-
01.3	Korišćena ulja	1	28	292	3	5
01.4, 02, 03.1	Hemijski otpadi	0	0	5 507	-	0
01.4, 02, 03.1	Hemijski otpadi	1	22	1 440	-	0
03.2	Industrijski otpadni muljevi	0	-	3 448	-	-
03.2	Industrijski otpadni muljevi	1	-	77	-	152
06.1	Otpad od obojenih metala i željeza	0	-	1 692	470	9 468
06.2	Otpad od ne-obojenih metala i otpaci	0	1	759	16	24
06.3	Metalni otpadi, miješani obojeni i neobojeni otpad	0	-	96	-	81
07.1	Stakleni otpad	0	-	196	-	-
07.2	Papirni i kartonski otpad	0	-	809	-	3
07.3	Otpad od gume	0	10	370	17	3
07.4	Plastični otpad	0	-	686	-	0
07.5	Drveni otpad	0	-	6 903	-	-
07.6	Tekstilni otpad	0	-	2	-	-
08 (EXCL.08.1, 08.41)	Odbačena oprema (isključujući odbačena vozila, baterije i otpadni akumulatori)	0	-	0	47	-
08 (EXCL. 08.1, 08.41)	Odbačena oprema (isključujući odbačena vozila, baterije i otpadni akumulatori)	1	2	16	59	0
08.41	Otpadne baterije i akumulatori	0	-	103	-	-
08.41	Otpadne baterije i akumulatori	1	2	1	-	1
09.1	Otpad životinjskog porijekla i miješani otpad iz pripreme hrane	0	-	18 755	-	-
09.2	Otpad biljnog porijekla	0	-	1 064	-	0
09.3	Životinjski izmet, urin i đubre	0	-	205	-	-
10.1	Otpad iz domaćinstava i slični otpad	0	9	8 386	-	43
10.2	Miješani i nerazvrstani materijali	0	-	3 998	-	744
10.3	Sortirani ostaci	1	-	17	4	-
11	Zajednički muljevi	0	-	1	-	10 193
12.1	Minerni otpad iz građevinarstva i rušenja	0	-	284	-	-
12.2, 12.3, 12.5	Ostali mineralni otpadi	0	-	8 800	-	67
12.2, 12.3, 12.5	Ostali mineralni otpadi	1	319 962	362	32	-
12.4	Otpad od sagorijevanja	0	-	2 757	367 943	-
12.4	Otpad od sagorijevanja	1	-	635	-	-
12.6	Otpad od zemljišta	0	-	-	-	284
12.7	Bagerovanje zemljišta	0	-	-	-	218
12.8, 13	Mineralni otpadi iz postupanja sa otpadom i stabilizovani otpadi	0	-	952	-	-
CRNA GORA			320 036	68 989	368 591	21 286

¹⁾ 1-opasni otpad; 0 - neopasni otpad

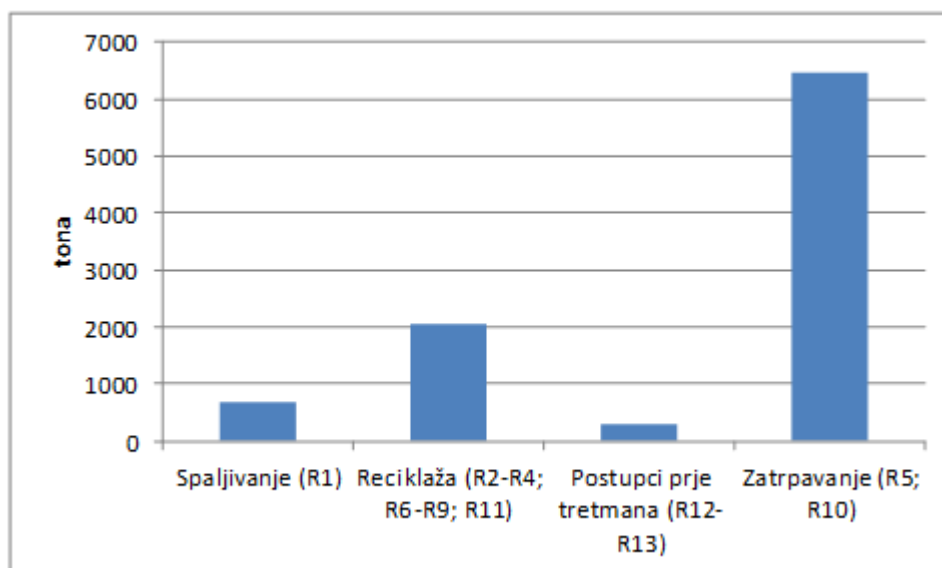
Tabela 4. Tretman otpada u industrijskim preduzećima, 2014. godina

CRNA GORA	u tonama				
	Sopstvena prerada i odstranjivanje	Privremeno skladištenje	Predato drugome u Crnoj Gori	Izvezeno iz Crne Gore	Ukupno
Neopasni otpad	391 676	21 523	46 546	12 550	472 295
Opasni otpad	320 934	77 170	2 574	-	400 678
UKUPNO	712 610	98 693	49 120	12 550	872 973

Grafik 1. Izvoz industrijskog otpada, 2014. godina

Grafik 2. Postupci obrade industrijskog otpada, 2014. godina

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Podaci o industrijskom otpadu za 2014. godinu prikupljeni su "Statističkim istraživanjem o stvorenom otpadu u industriji". U istraživanju se prvenstveno primjenjuje izvještajni metod, a sa geografskog aspekta obuhvaćeni su poslovni subjekti koji svoju proizvodnu djelatnost obavljaju na cjelokupnoj teritoriji Crne Gore. Istraživanjem su obuhvaćeni svi poslovni subjekti sa 10 i više zaposlenih, čija je osnovna djelatnost definisana u sektorima B-Rudarstvo; C-Prerađivačka industrija, D-Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom i E-Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti, tj. oblasti 05-39 Klasifikacije djelatnosti 2010.

Podaci o industrijskom otpadu za 2014. godinu obrađeni su prema novoj metodologiji (uvedeni su novi statistički metodi shodno Regulativi EC 2150/2002), a u cilju dobijanja sveobuhvatnih i međunarodno uporedivih podataka. Iz tog razloga podaci za 2014. godinu nijesu uporedivi sa podacima iz prethodnih godina.

Za prikupljanje podataka korišćen je Pravilnik o katalogu otpada i klasifikaciji otpada („Sl. list Crne Gore“, br. 59/13 od 26.12.2013.) koji je usklađen sa evropskom listom otpada (LoW) i sadrži više od 800 vrsta otpada sistematizovanog prema svojstvima i mjestu nastanka u 20 grupa.

Od tih 20 grupa veći dio se zasniva na djelatnostima u kojima otpad nastaje, dok se neke grupe zasnivaju na materijalima ili procesima.

Otpad je definisan šifrom od 6 brojeva, gdje prve dvije šifre čine grupu a druge dvije pod-grupe otpada. Opasni otpadi u Katalogu otpada označeni su sa *.

Katalog otpada, (LoW) je popis otpada prema svojstvima i mjestu nastanka, razvrstan na grupe, podgrupe i vrste otpada sa djelatnostima čijim obavljanjem se proizvodi otpad.

Statistički katalog otpada (EWC-Stat) je popis otpada prema materijalu. Razvrstan je na 51 vrstu otpada i podijeljen na opasni i neopasni. Međunarodno izvještavanje o otpadu vrši se u skladu sa Statističkim katalogom otpada (EWC-Stat).

Otpad je svaka materija ili predmet koju je imalac odbacio, namjerava da odbaci ili je dužan da odbaci u skladu sa zakonom.

Proizvođač otpada je izvorni proizvođač otpada ili svako lice koje obavlja prethodnu obradu, miješanje ili druge postupke kojima se mijenja svojstvo ili sastav otpada.

Industrijski otpad je otpad koji nastaje u proizvodnim procesima u industriji i zanatstvu, a razlikuje se od komunalnog otpada po svom sastavu i karakteristikama.

Opasni otpad je otpad koji sadrži elemente ili jedinjenja koja imaju jedno ili više od sljedećih opasnih svojstava: eksplozivnost, reaktivnost, zapaljivost, nadražljivost, štetnost, toksičnost, infektivnost, kancerogenost, korozivnost, mutagenost, teratogenost, ekotoksičnost, svojstvo nagrizanja i svojstvo otpuštanja otrovnih gasova hemijskom ili biološkom reakcijom i osjetljivost/razdražljivost, kao i otpad iz kojeg, nakon odlaganja, može nastati druga materija koja ima neko od opasnih svojstava.

Neopasni otpad je otpad koji po sastavu i svojstvima nema neku od karakteristika opasnog otpada.

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

mr Nataša VUČKOVIĆ

Tel. +382-20-230 937

e-mail: contact@monstat.org